

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ
И ОБУЧЕНИЕ

Проект

Държавен образователен стандарт
за придобиване на квалификация по професията
„Водач на МПС за обществен превоз”

Приет от УС на НАПОО с Протокол № ...../....2022 г.

Професионално направление:				
840	Транспортни услуги			
Наименование на професията:				
840090 Водач на МПС за обществен превоз				
Код	Специалности	Степен на професионална квалификация	Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)	Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)
8400901	Вътрешни и международни превози на пътници	Втора	3	3
8400902	Вътрешни и международни превози на товари	Втора	3	3

София, 2022 г.

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО)

За придобиване на втора степен на професионална квалификация по професията „Водач на МПС за обществен превоз“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД 09-413 от 12.05.2003 г., посл. изм. със Заповед № РД09-4493/18.11.2021 г.) изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са: за лица над 18 г. завършено основно образование - за лица завършили при условията и по реда на Закона за народната просвета (отм.), или първи гимназиален етап - за лица завършили първи гимназиален етап при условията и по реда на Закона за предучилищното и училищното образование.

Изискването за входящо минимално квалификационно равнище при продължаващо професионално образование и обучение е придобитата квалификация по част от професията.

Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

1.2. Валидиране и професионални знания, умения и компетентности

Придобиването на квалификация по професията „Водач на МПС за обществен превоз“ или по част от нея чрез валидиране на придобити с неформално или информално учене резултати от ученето се осъществява съгласно Наредба № 2 от 13 ноември 2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, издадена от министъра на образованието и науката (ДВ, бр. 96 от 2014 г.).

1.3. Изисквания за минимална възраст

В съответствие с чл. 151 от Закона за движение по пътищата минималната възраст на лицата кандидатстващи за обучение за придобиване на втора степен на професионална квалификация по професията „Водач на МПС на обществен превоз“ е 18 години.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Придобилият втора степен на професионална квалификация по професията „Водач на МПС за обществен превоз“ осъществява вътрешни и международни превози на пътници и на товари. При изпълнение на професионалните си задължения водачът на МПС за обществен превоз работи с технологична документация; извършва контрол на техническото състояние на МПС; извършва дейности при техническото обслужване и безопасната експлоатация на МПС, като използва ефективно експлоатационни материали.

При изпълнение на ежедневните задачи водачът спазва изискванията за здравословни и безопасни условия на труд. Водач на пътно превозно средство, който е участник в пътно транспортно произшествие (ПТП) или пристига на мястото на ПТП осигурява безопасност на участниците в движението.

Водачът на МПС за обществен превоз работи в различни организации с предмет на дейност експлоатация на автотранспортна техника. В своята дейност той използва:

- разнообразни материали - експлоатационни технически течности, електролити, добавки, миешки препарати и др.;
- инструменти и приспособления - измерителни, механични, електрически, пневматични и др.; ръчни и преносими, универсални и специализирани инструменти за монтаж, демонтаж и техническо обслужване;
- агрегати и съоръжения, подемна и специализирана апаратура, миялна техника, предпазни средства и съоръжения.

За ефективно изпълнение на своите професионални задължения и отговорности водачът на МПС за обществен превоз трябва да притежава издръжливост за работа при еднообразна рутинна дейност, умения за вземане на бързи и правилни решения в конкретна ситуация, за работа с хора, за оформяне на документи, съобразителност, гъвкавост, отговорност и др.

Дейността на водача на МПС за обществен превоз обикновено е в рамките на законоустановената продължителност на работното време, но при определени ситуации, изискващи спешни и неотложни действия, се налага удължен работен ден, а също и работа в празнични и почивни дни. Работното време се урежда и с Регламент 561/2006 и Регламент 165/2014 на Европейската общност; Европейската спогодба за работата на екипажите на превозните средства, извършващи международни автомобилни превози (AETR) - ратифицирана със закон – ДВ, бр. 28 от 1995 г.; Наредбата за организация на работното време на лицата, които извършват транспортни дейности в автомобилния транспорт на Министерството на транспорта, в сила от 01.01.2007 г., приета с ПМС № 244 от 11.09.2006 г., обн. ДВ, бр. 77 от 19 септември 2006 г., изменена и допълнена с Постановление № 324 от 01 декември 2011 г.

Работната среда, в която водачът на МПС за обществен превоз изпълнява своите професионални задължения, често включва:

- работа с повишени нива на шума и запрашеност, на работни площадки и обекти на открито при неблагоприятни атмосферни условия;
- манипулации с пожароопасни материали, химически агресивни и отровни течности;
- повишена концентрация на отровни изпарения на гориво-смазочни материали и отработени газове при работата на ДВГ;
- продължително физическо и психическо натоварване и др.

Водачът на МПС за обществен транспорт осъществява своята дейност в съответствие с Директива 2003/59/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета, Директива 91/439/ЕИО на Съвета, Наредба № 41 от 2008 г. за условията и реда за провеждане на обучение на водачите на автомобили за превоз на пътници и товари и за условията и реда

за провеждане на изпитите за придобиване на начална квалификация, Наредба № 37 от 2.08.2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Лицата, придобили втора степен на професионална квалификация по специалност от професията „Водач на МПС за обществен превоз“ могат да продължат обучението си по друга специалност на същата професия или по друга професия от професионално направление „Транспортни услуги“.

При продължаващото професионално обучение се организира обучение за усвояване на единиците резултати от ученето, които лицата не притежават.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД-2011) в Република България, утвърдена със Заповед № РД 01-931/27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, посл. изм. и доп. със Заповед № РД 01-42/11.02.2022 г.

Придобилите втора степен на професионална квалификация по професията „Водач на МПС за обществен превоз“ и изпълнили изискванията на чл. 6 от Наредба № 41 от 2008 г. за условията и реда за провеждане на обучение на водачите на автомобили за превоз на пътници и товари и за условията и реда за провеждане на изпитите за придобиване на начална квалификация, могат да заемат подходящи длъжности от НКПД - 2011 в Република България от следните единични групи:

Единична група 8322 „Водачи на леки автомобили, вкл. таксита“;

Единична група 8332 „Водачи на тежкотоварни автомобили“,

както и други подходящи длъжности, допълнени при актуализацията на НКПД.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ)

3.1. Списък на Единиците резултати от учене (ЕРУ) и резултати от учене (РУ) по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка единна за всички професии с втора степен на професионална квалификация от СППОО

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)

1.1. РУ (Резултат от учене) Спазва разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд

1.2. РУ Осъществява превантивна дейност по опазване на околната среда

1.3. РУ Участва в овладяването на рискови и аварийни ситуации

ЕРУ 2. Икономика

2.1. РУ Познава основите на пазарната икономика

2.2. РУ Познава характеристиките на дейността в дадена фирма

ЕРУ 3. Предприемачество

- 3.1. РУ Познава основите на предприемачеството
- 3.2. РУ Формира предприемаческо поведение

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професии с втора степен на професионална квалификация от професионално направление „Транспортни услуги“

ЕРУ 4. Комуникация и чужд език

- 4.1. РУ Осъществява ефективна комуникация
- 4.2. РУ Владее чужд език по професията

ЕРУ 5. Използване на информационни и комуникационни технологии в професионалната дейност

- 5.1. РУ Обработва информация и съдържание с информационни и комуникационни технологии
- 5.2. РУ Осъществява комуникация посредством информационни и комуникационни технологии
- 5.3. РУ Създава цифрово съдържание с информационни и комуникационни технологии

ЕРУ 6. Организиране на работния процес

- 6.1. РУ Организира работния процес на работното си място
- 6.2. РУ Работи с техническа документация

ЕРУ 7. Транспортни услуги

- 7.1. РУ Познава услугите и превозните средства в товарния автомобилен транспорт и транспортните средства за превоз на пътници
- 7.2. РУ Познава услугите и превозните средства в железопътния товарен транспорт
- 7.3. РУ Познава услугите и превозните средства в морския и речния товарен транспорт
- 7.4. РУ Познава услугите и превозните средства във въздушния транспорт

ЕРУ 8. Проверка и оценка на техническото състояние на пътно превозно средство (ППС)

- 8.1. РУ Обяснява устройството на ППС
- 8.2. РУ Използва материали за експлоатация, техническо обслужване и ремонт на превозното средство
- 8.3. РУ Подготвя ППС за път
- 8.4. РУ Участва в техническото обслужване на ППС

ЕРУ 9. Ергономия и поведение на водача

- 9.1. РУ Прилага начини за предотвратяване на физически рискове
- 9.2. РУ Разграничава рисковете на пътя
- 9.3. РУ Управява превозно средство при спазване на изискванията за безопасност

ЕРУ 10. Електротехника, електроника и мехатронни системи

- 10.1. РУ Прилага основите на електротехниката
- 10.2. РУ Свързва електрически машини и апарати
- 10.3. РУ Управява електронни и мехатронни системи

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност „Вътрешни и международни превози на пътници“ – втора степен на професионална квалификация

ЕРУ 11 Управление на моторни превозни средства по категории

- 11.1. РУ Спазва безопасността на движението по пътищата
- 11.2. РУ Разграничава общото устройство на МПС за категории В, ВЕ, С1 и С1Е
- 11.3. РУ Избира ремаркета и системи за прикачване
- 11.4. РУ Обучава се за придобиване на карта за квалификация на водача

ЕРУ 12 Превоз на пътници

- 12.1. РУ Прилага правилата за превоз на пътници на територията на страната и при международен превоз
- 12.2. РУ Прилага транспортни схеми и изисквания за видовете автобусни превози
- 12.3. РУ Изпълнява задълженията си съгласно договор за превоз на пътници
- 12.4. РУ Следи и спазва изискванията към МПС във връзка с превоза
- 12.5. РУ Комуникира с клиенти
- 12.6. РУ Предприема мерки при ПТП

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност „Вътрешни и международни превози на товари“ - втора степен на професионална квалификация

ЕРУ 13 Превоз на товари

- 13.1. РУ Спазва работното време на екипажите на превозните средства при използване на тахографите
- 13.2. РУ Съхранява документи при превоз на товари на територията на страната и при международен превоз
- 13.3. РУ Разграничава видовете товари и тяхното въздействие върху безопасността на движение
- 13.4. РУ Спазва договорите за превоз на товари

ЕРУ 14 Фактори за безопасност при превоз на товари

- 14.1. РУ Следи изискванията към МПС във връзка с превоза
- 14.2. РУ Демонстрира поведение при ПТП

3.2. Описание на единиците резултати от учене (ЕРУ)

ЕРУ по общата професионална подготовка - единна за всички професии с втора степен на професионална квалификация от СППОО

ЕРУ 1

Наименование на единицата:	Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)
Ниво по НКР:	3

Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 1.1:	Спазва разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните нормативни разпоредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за конкретната трудова дейност • Посочва основните рискове за здравето и безопасността при конкретната трудова дейност • Знае правилата за реагиране при пожар и природни бедствия • Изброява основните мерки за защита и средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Възпроизвежда етапите за оказване на първа помощ
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага необходимите мерки за защита • Използва средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Спазва необходимите мерки/предписания за осигуряване на безопасност и здраве при работа • Спазва правилата и следва плана за евакуация при пожар, аварии и природни бедствия • Оказва долекарска помощ на пострадал
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да извършва трудовата дейност, като спазва нормативните разпоредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
Резултат от учене 1.2:	Осъществява превантивна дейност по опазване на околната среда
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните разпоредби за опазване на околната среда, отнасящи се до конкретната трудова дейност • Описва рисковете от замърсяване на околната среда при извършваната трудова дейност • Посочва основните изисквания за разделно събиране на отпадъци • Познава разпоредбите за съхранение, използване и изхвърляне на експлоатационни течности и опасни отпадъци • Познава специализирани уреди за проверка на концентрацията на вредности и замърсители
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава опасни отпадъци • Прилага методи за съхранение на опасни отпадъци и излезли от употреба материали, консумативи и др.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Разпознава и съхранява опасни отпадъци и др. ● Спазва технологията за събиране и рециклиране на отпадъци (ако е приложимо) ● Спазва разпоредбите за опазване на околната среда ● Проверява периодично концентрацията на вредности със специализирани уреди
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Изпълнява трудовата дейност при спазване на изискванията и правилата за опазване на околната среда
Резултат от учене 1.3:	Участва в овладяването на рискови и аварийни ситуации
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Посочва основните рискови и аварийни ситуации ● Описва основните изисквания за осигуряване на аварийна безопасност ● Изброява основните стъпки за действия при аварии и аварийни ситуации ● Назовава видовете травми и методите за оказване на първа помощ
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Разпознава рисковете, които могат да доведат до възникване на пожар и/или авария ● Разпределя, укрепва и обезопасявана товара на борда на ПС с цел предотвратяване на разместване по време на движение ● Спазва изискванията за осигуряване на пожарна и аварийна безопасност ● Спазва правилата за действия при аварии и аварийни ситуации ● Оказва първа помощ на пострадали при пожар и/или авария
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Разпознава рисковете, които могат да доведат до възникване на пожар и/или авария и реагира адекватно ● Участва в овладяването на възникнал пожар и/или авария, в съответствие с установените вътрешно-фирмени правила за пожарна и аварийна безопасност
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Решаване на тест или писмен изпит <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Владее основни теоретични знания за: <ul style="list-style-type: none"> - здравословни и безопасни условия на труд на работното място - превантивна дейност за опазване на околната среда

	<p>- овладяване на аварийни ситуации и оказване на първа помощ на пострадали</p> <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Избира най-подходящия тип поведение при зададените рискови ситуации • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
--	---

ЕРУ 2

Наименование на единицата:	Икономика
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 2.1:	Познава основите на пазарната икономика
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва общата теория на пазарната икономика • Дефинира основните икономически проблеми • Посочва ролята на държавата в пазарната икономика • Изброява видовете икономически субекти в бизнеса
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава функциите на различните икономически субекти • Информира се за успешни практически примери за управление на различни бизнес начинания
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания
Резултат от учене 2.2:	Познава характеристиките на дейността в дадена фирма
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва основите на пазарното търсене • Описва принципите на пазарното предлагане • Дефинира основни икономически понятия - приходи, разходи, печалба, рентабилност
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява основни икономически понятия в контекста на дейността на организацията • Прилага принципите на пазарно търсене и предлагане в дейността си
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да сподели добри практики с колеги и ръководния персонал на фирмата • Проявява отговорност, креативност и уважение при прилагане на икономическите принципи в контекста на дейността на фирмата
Средства за оценяване:	Средство 1:

	<ul style="list-style-type: none"> Решаване на тест или писмено развиване на въпрос Средство 2: <ul style="list-style-type: none"> Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средство 1 и 2: <ul style="list-style-type: none"> Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: <ul style="list-style-type: none"> Владее основните теоретични знания в областта на икономиката За средство 2: <ul style="list-style-type: none"> Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус

ЕРУ 3

Наименование на единицата:	Предприемачество
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 3.1:	Познава основите на предприемачеството
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Описва същността на предприемачеството Познава принципите на предприемаческата дейност Дефинира видовете предприемачески умения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Подпомага прилагането на предприемачески идеи в дейността на фирмата Открива възможности за предприемачески инициативи в дадения бизнес сектор Идентифицира практически примери за успешно управление на дейността на компанията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Демонстрира предприемачески умения при изпълнение на задачи
Резултат от учене 3.2:	Формира предприемаческо поведение
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Посочва характеристиките на предприемаческото поведение Изрежда видовете предприемаческо поведение Описва факторите, които влияят върху предприемаческото поведение Познава значими за упражняваната професия социални и личностни умения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Прилага в дейността си подходящи предприемачески идеи

	<ul style="list-style-type: none"> ● Идентифицира нови пазарни възможности ● Преценява необходимостта от промени, свързани с подобряване на работата ●
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Демонстрира предприемаческо поведение, социални и личностни умения с цел оптимизиране на организационни дейности
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Владее основни теоретични понятия в областта на предприемачеството <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус

ЕРУ по отраслова професионална подготовка - единна за професии с втора степен на професионална квалификация от професионално направление „Транспортни услуги“

ЕРУ 4

Наименование на единицата:	Комуникация и чужд език
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 4.1:	Осъществява ефективна комуникация
Знания:	<ul style="list-style-type: none"> ● Познава организационната структура ● Описва взаимоотношенията, йерархичните връзки и подчиненост в екипа ● Изброява принципите на ефективната комуникация ● Посочва правилата за ефективно обслужване на пътници ● Изброява начини за овладяване на конфликтни ситуации
Умения:	<ul style="list-style-type: none"> ● Спазва йерархията в екипа ● Осъществява ефективна комуникация

	<ul style="list-style-type: none"> ● Следва етичните норми на поведение ● Предотвратява конфликтни ситуации
Компетентности:	<ul style="list-style-type: none"> ● Способен е да комуникира ефективно с всички участници в трудовия процес
Резултат от учене 4.2:	Владее чужд език по професията
Знания:	<ul style="list-style-type: none"> ● Познава основната професионална терминология на чужд език ● Изброява източници за информация в професионалната област на чужд език ● Изрежда основните области на приложимост на чужд език по професията
Умения:	<ul style="list-style-type: none"> ● Чете професионални текстове на чужд език (специализирана литература, документация и др.) ● Разбира кратки, общодостъпно написани текстове на чужд език на професионална тематика ● Използва чужд език при търсене на информация от интернет и други източници ● Ползва чужд език (писмено и говоримо) при комуникация с колеги и клиенти
Компетентности:	<ul style="list-style-type: none"> ● В състояние е да осъществява комуникация на чужд език по професионални теми на ниво, изискващо несложен обмен на информация
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Писмен изпит - дава писмени решения и отговори на поставени задачи или въпроси <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Устен изпит - води разговори по професионални теми на чужд език; разчита специализирана документация на чужд език
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Решава точно, пълно и вярно зададена писмена задача или въпрос/и ● Владее основната професионална терминология на чужд език <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Комуникира на чужд език по професионални теми в учебна или работна среда ● Разчита специализирана документация от различни информационни източници на чужд език

Наименование на единицата:	Използване на информационни и комуникационни технологии в професионалната дейност
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 5.1:	Обработка информация и съдържание с информационни и комуникационни технологии
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява интернет търсачки • Познава начини за оценка на надеждността на информацията в интернет • Описва начините за намиране и запазване на определена цифрова информация (текст, изображения, аудио, видео, уеб страници и др.) • Посочва начините за възпроизвеждане на вече записано цифрово съдържание • Знае за съществуването на невярна или подвеждаща информация в интернет
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва търсачка за намиране на информация • Записва цифрово съдържание (текст, изображения, аудио, видео, уеб страници и др.) • Възпроизвежда вече записано цифрово съдържание • Използва интелигентни транспортни системи в автомобилния транспорт • Използва карти • Планира маршрути в интернет или чрез специализирани навигационни програми
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира основно владение на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) при обработването на информация
Резултат от учене 5.2:	Осъществява комуникация посредством информационни и комуникационни технологии
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда доставчици на услугата електронна поща • Изброява софтуер за аудио и видео разговори • Посочва доставчици на услуги за споделяне на файлове • Познава софтуерни продукти, свързани с професионалната дейност
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва електронна поща

	<ul style="list-style-type: none"> ● Използва основни функции на софтуер за аудио и видео разговори ● Споделя файлове онлайн ● Работи със специализирани софтуерни продукти, свързани с професионалната дейност
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Демонстрира основно владение на ИКТ при онлайн комуникация
Резултат от учене 5.3:	Създава цифрово съдържание с информационни и комуникационни технологии
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Посочва софтуер за създаване и редакция на просто цифрово съдържание в един формат (текст, таблици, изображения) ● Изброява основните функции на софтуер за създаване и редакция на просто цифрово съдържание
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Създава просто цифрово съдържание в един формат (текст, таблици, изображения) ● Редактира просто цифрово съдържание
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Демонстрира основно владение на ИКТ при създаването на електронно съдържание
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Изпълнение на задача, свързана с намирането на информация в интернет по зададена тема, нейното съхранение и възпроизвеждане <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Изпълнение на задача, свързана със споделянето на файл в интернет пространството и изпращане на връзка (линк) за сваляне до друг потребител по електронната поща
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Учебен/компютърен кабинет ● Компютърна конфигурация - стационарна или преносима (компютър или лаптоп/таблет), спомагателни (периферни) устройства - мултимедия, скенер, принтер и др. ● Достъп до интернет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното за това време <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Демонстрирани са основни знания, умения и компетентности, свързани с употребата на ИКТ

Наименование на единицата:	Организиране на работния процес
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 6.1:	Организира работния процес на работното си място
Знания:	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява методи за нормиране на работния процес • Изрежда нормативни актове, свързани с работния процес • Познава планирането на ресурси, свързани с работния процес • Посочва максималният възможен пробег на ПС преди тръгване посредством проверка на наличността на гориво/ заряд на батерията • Запознат е с товарния капацитет на ПС, което управлява • Изброява всички административни документи на борда на ПС и има готовност да ги представи при проверка
Умения:	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва основните нормативни актове, свързани с професията • Консолидира работата си според създадената организация на работа • Спазва инструкциите и указанията, свързани с професията • Сигнализира към пряк ръководител за констатирани нередности по ПС или товара преди тръгване
Компетентности:	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно правилно да организира работното си място, като подготвя необходимите документи и материали • Ефективно разпределя работата си спрямо работното време и график
Резултат от учене 6.2:	Работи с техническа документация
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва основните графични означения на елементи в различни видове схеми и чертежи • Назовава основните машинни елементи за изобразяване на детайли с ниска сложност • Изрежда начините за изобразяване на детайли с ниска сложност • Описва съдържанието на технологичната документация • Изброява нормативните актове за упражняване на дейността • Посочва документацията, използвана в транспорта
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разчита техническа документация • Изготвя документация, свързана с транспорта (пътни листа, товарителници и др.)

	<ul style="list-style-type: none"> • Работи с тахограф и навигационни системи за изготвяне на маршрути • Използва специфична терминология от специализирана литература • Използва електронни бази данни и програмни продукти
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Проявява отговорност при прилагане на нормативната база в областта на изготвяне и поддържанена техническа документация при извършване на експлоатационни и обслужващи дейности
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания в областта на организацията на работа и етапите на работния процес <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус

ЕРУ 7

Наименование на единицата:	Транспортни услуги
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 7.1:	Познава услугите и превозните средства в товарния автомобилен транспорт и транспортните средства за превоз на пътници
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва общото устройство на различните видове и категории товарни автомобили и техните конструктивни особености • Познава транспортните средства за превоз на пътници • Изрежда видовете пътна настилка и категоризацията на автомобилните пътища • Изброява видовете услуги в автомобилния транспорт и тяхното икономическо значение
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава вида и категорията на товарния автомобил и транспортните средства за превоз на пътници

	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава категорията автомобилен път • Сравнява видовете транспортни услуги
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да вземе оптимално решение при избора на услуги в товарния автомобилен транспорт и превоз на пътници • Анализира ситуации на пътя
Резултат от учене 7.2:	Познава услугите и превозните средства в железопътния товарен транспорт
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва общото устройство на различните видове локомотиви и товарни вагони и техните конструктивни особености • Изрежда видовете железопътни линии • Описва видовете услуги в железопътния товарен транспорт и тяхното икономическо значение
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава вида на локомотива и товарните вагони • Определя вида железопътна линия
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Взема оптимално решение при избора на услуги в железопътния товарен транспорт
Резултат от учене 7.3:	Познава услугите и превозните средства в морския и речния товарен транспорт
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва общото устройство на различните видове товарни плавателни съдове и техните конструктивни особености • Познава особеностите при плаване в международни води • Изрежда видовете услуги в морския и речния товарен транспорт и тяхното икономическо значение
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава вида товарен плавателен съд • Обяснява услугите в морския и речен товарен транспорт
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Взема оптимално решение при избора на услуги в морския и речния товарен транспорт
Резултат от учене 7.4:	Познава услугите и превозните средства във въздушния транспорт
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава общото устройство на различните видове въздухоплавателни средства и техните конструктивни особености • Дефинира същността на въздушните коридори • Познава видовете услуги във въздушния транспорт и тяхното икономическо значение
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава вида на въздухоплавателното средство • Сравнява различните видове услуги във въздушния транспорт
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Взема оптимално решение при избора на услуги във въздушния транспорт
Средства за оценяване:	Средство 1:

	<ul style="list-style-type: none"> ● Решаване на тест/ Писмено изпитване Средство 2: <ul style="list-style-type: none"> ● Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средство 1: <ul style="list-style-type: none"> ● Учебен кабинет За средство 2: <ul style="list-style-type: none"> ● Реално работно място /база за обучение по практика
Критерии за оценяване:	За средство 1: <ul style="list-style-type: none"> ● Дефинира теоретични понятия за видовете транспортни услуги и тяхната специфика За средство 2: <ul style="list-style-type: none"> ● Вярно, точно и мотивирано изпълнява възложената практическа задача, свързана с видовете транспортни услуги и тяхната специфика ● Спазено е времето за изпълнение на задачата

ЕРУ 8

Наименование на единицата:	Проверка и оценка на техническото състояние на пътно превозно средство
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 8.1:	Обяснява устройството на ППС
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Изрежда основните механизми и уредби на двигателите с вътрешно горене (коляно-мотовилков механизъм, газоразпределителен механизъм, електрообзавеждане и източници на електрически ток на двигателя, горивна, мазилна, охлаждаща, пускова и запалителна уредба) ● Познава системата на задвижване на МПС, което управлява-тип двигател, вид гориво, както и начин на безопасно зареждане на МПС ● Описва системите на автомобила (силово предаване, ходова част, системи за управление, електрообзавеждане и усъвършенствани системи за сигурност, управление и комфорт на автотранспортната техника) ● Обяснява принципа на действие на устройствата за ограничаване на скоростта

	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва прикачните и полуприкачни устройства (ремаркета и полуремаркета), които влизат в състава на ППС • Разпознава специалната и специализираната автотранспортна техника
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разчита техническа документация • Извършва в технологична последователност демонтажно-монтажни операции • Избира подходящите инструменти и уреди • Работи с различни инструменти и уреди • Полага грижи за техническата изправност на поверения му автомобил • Спазва стриктно изискванията на Закона за движение по пътищата при транспортиране на пратки и товари
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да работи внимателно с експлоатационни течности като спазва изискванията за опазване на околната среда
Резултат от учене 8.2:	Използва материали за експлоатация, техническо обслужване и ремонт на превозното средство
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява основните видове материали • Описва основните свойства на използваните материали • Изрежда приложението на материалите при експлоатация, техническо обслужване и ремонт на различни видове транспортни средства • Назовава правилата за съхранение на използваните материали • Описва основните начини за обработването на материалите • Дефинира същността на процесите за изработването на части на основните механизми, системи и възли на автомобила
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва основните видове материали за експлоатация и техническо обслужване на автомобила • Безопасно борави с горива и горивосмазочни материали • Спазва правилата за съхранение на материали • Подбира материали според възложената работа • Съхранява материалите съгласно правилата за съхранение • Изготвя заявка за необходимите материали
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е ефективно да използва материали за експлоатация, техническо обслужване и ремонт на превозните средства за обществен транспорт
Резултат от учене 8.3:	Подготвя ППС за път
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва задълженията за ежедневна предпътна подготовка • Изрежда начините за проверка маслото на двигателя и на скоростната кутия, нивото на охлаждащата (антифриза) и на хидравличната течност, както и налягането в гумите

	<ul style="list-style-type: none"> • Описва конструкцията и маркировката на автомобилните гуми • Изрежда характеристиките на гумите • Разпознава износването на детайли и възли, свързани със сигурността на движение на ППС • Познава устройствата за ограничаване на скоростта • Описва усъвършенстваните системи за активна и пасивна безопасност на автотранспортната техника • Изрежда последователността на провеждане на техническото обслужване на автомобила • Посочва инструменти, вкл. измервателни, приспособления, и диагностично-регулируемни уреди за извършване на видовете проверки на автомобила
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Зарежда пътното превозно средство с гориво • Проверява комплектността на принадлежностите на автомобила • Проверява нивата на експлоатационните течности на системите и механизмите на автомобила • Проверява изправността на осветителната и сигнализацията система • Постава вериги на гумите при необходимост • Проверява състоянието на прикачното устройство • Регулира огледалата за виждане назад, облегалките за глава /ако има такива/ и обезопасителните колани • Регулира седалката за правилно седящо положение
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва преглед на системите, възлите и агрегатите, осигуряващи безопасното движение на МПС • Подготвя ППС за път като се съобразява с особеностите на избрания маршрут, климатичните условия, предписанията на производителя и графика за труд и почивка
Резултат от учене 8.4:	Участва в техническото обслужване на ППС
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда методите за установяване на неизправност по МПС и ремаркетото • Описва начина за изготвяне на справки в интернет на маршрут за наличието на планови ремонтни дейности • Дефинира правилата за експлоатация на МПС, свързани с опазването на околната среда и оптималната консумация на гориво • Описва принципите на действие на системите за управление и методите за проверка на техническото им състояние

	<ul style="list-style-type: none"> • Описва критериите за оценка на годността и безопасността на детайлите, механизмите, агрегатите и оборудването на МПС • Познава технологичната документация за отчитане на извършената работа и експлоатационните срокове за годност на МПС
	<ul style="list-style-type: none"> • Разчита специфична технологична документация и намира необходимата информация в нея • Проверява справките в интернет или на хартиен носител за наличието на извънредни ремонтни дейности • Избира необходимите за конкретните операции инструменти, приспособления, съоръжения, експлоатационни материали и резервни части • Извършва безопасно почистване на детайли, механизми и агрегати • Използва електронни системи за контрол на МПС • Изготвя документи за отчитане експлоатационните срокове за годност на МПС • Попълва и оформя технологична документация за извършената работа
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага в правилна последователност технологията и техниката за безопасно техническо обслужване на транспортното средство (почистване, смазване и регулировки) • Извършва контрол на техническото състояние на транспортното средство като оценява годността и безопасността на детайлите, механизмите, агрегатите и оборудването на МПС
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест/ Писмено изпитване <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реално работно място /база за обучение по практика • Учебно МПС • Инструменти и принадлежности
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира теоретични знания, свързани с подготовката за проверка на ППС <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ефективно организира работното си място при изпълнение на практическата задача

	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява точно и прецизно поставените практически задачи • Избира правилно инструменти или принадлежности
--	---

ЕРУ 9

Наименование на единицата:	Ергономия и поведение на водача
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 9.1:	Прилага начини за предотвратяване на физически рискове
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава принципи на здравословно балансирано хранене, въздействие на алкохол, наркотици и други вещества, които повлияват поведението на водача • Назовава ергономични принципи, движения и пози, които представляват опасност за водача • Изрежда изискванията за психологическа годност (познавателната, психомоторна и личностна сфера) • Познава времевия цикъл за труд и почивка • Описва работата на екипажите на превозните средства • Изрежда определени храни, напитки, медикаменти и субстанции, които намаляват уменията за шофиране или са категорично забранени за употреба преди шофиране
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава симптомите на умора и стрес • Прилага методи за лична защита • Спазва времевия цикъл работа/почивка, важни за физическите и умствени способности • Спазва всички мерки за превенция на риска
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно прилага всички начини за предотвратяване на рискове по време на работа
Резултат от учене 9.2:	Разграничава рисковете на пътя
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва типове произшествия при работа в транспортния сектор • Познава законодателството за отговорността на превозвача • Изрежда рисковете при извършване на товаро-разтоварни дейности, подхлъзвания при качване и слизане от шофьорската кабина и др.
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага превантивни мерки за предотвратяване на престъпления

	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва законодателството за отговорността на превозвача • Разпознава опасни ситуации • Изпълнява действия, които способстват за повишаване на безопасността на пътя
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да анализира статистиката на пътнотранспортни произшествия • В състояние е да се справя с опасните ситуации и с произтичащия от тях стрес
Резултат от учене 9.3:	Управлява превозно средство при спазване на изискванията за безопасност
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда параметрите на скоростта на движение и дистанция при управление на МПС • Познава видове маневри при движението • Изброява сигнали, подавани от водача • Назовава сили, действащи на автомобила при движение
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Управлява МПС на път • Извършва движение назад по крива • Управлява МПС при сложни пътни и атмосферни условия • Владее техниките за безопасно управление на МПС • Прикачва и откачва ремаркетото и автомобила • Паркира безопасно за товарене и разтоварване • Следи за оптималното разпределение на товара и неговото обезопасяване по време на транспорт
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Безопасно управлява автомобила при всякакви пътни ситуации и атмосферни условия с оптимален разход на гориво
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит/Тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическо задание
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1 :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебна площадка и по пътища в населено и извъннаселено място по маршрут, определен от учител/инструктор по практическо обучение по управление на МПС • Учебно МПС • Комплект инструменти за обща употреба
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания в областта на ергономията и поведението на водача <p>За средство 2:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Притежава умения за техническа проверка на превозното средство във връзка с безопасността на движението • Точно и безопасно изпълнява зададено упражнение на учебна площадка и/или по зададен маршрут
--	--

ЕРУ 10

Наименование на единицата:	Електротехника, електроника и мехатронни системи
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 10.1:	Прилага основите на електротехниката
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Възпроизвежда основните закони в електротехниката • Дефинира класификацията, свойствата, характеристиките и приложението на електротехническите материали • Различава символите, с които се обозначават различните електрически компоненти • Описва електрически схеми и вериги • Разпознава видовете електрически вериги • Дефинира принципа на работа на електрически вериги • Описва величини и характеристики на електрически вериги • Изрежда същността, елементите, основните величини и параметри на електрическите вериги за постоянен и променлив ток • Посочва видовете измервателни уреди, методите и грешките на измерване • Дефинира мерните единици за различните електрически величини
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разчита схеми на електрически вериги • Изгражда прости електрически вериги • Проверява свързването на елементите в електрически вериги • Проверява функционирането на електрически вериги • Избира измервателни инструменти и уреди за измерване на електрически вериги • Измерва електрически вериги
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно, правилно и безопасно да свързва електрически вериги

	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да измери правилно величини на електрически вериги при спазване на изискванията за безопасност и здраве при работа с променлив и постоянен ток
Резултат от учене 10.2:	Свързва електрически машини и апарати
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда предназначението на електрически машини и апарати • Описва устройството на различни видове електрически машини и апарати • Дефинира принципа на действие на различни видове електрически машини и апарати
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава различни видове електрически машини и апарати • Обяснява предимства и недостатъци на различни видове електрически машини и апарати в автотранспортната техника
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Избира правилно постояннотокови и променливотокови машини, като спазва правилата за безопасност • Способен е самостоятелно да измерва различни електрически величини, като проявява съобразителност, точност и отговорност
Резултат от учене 10.3:	Управлява електронни и мехатронни системи
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва предназначението на електронни елементи • Дефинира принципа на действие на различни видове електронни елементи • Обяснява устройството и конструктивните особености на общите елементи, като сензори, управляващи устройства, изпълнителни устройства и механизми, използвани като компонентна база • Посочва основните компоненти на мехатронните системи – механични, електрически, софтуерни, както и връзките и взаимодействието между тях • Дефинира начините на управление на мехатронните системи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага различни електронни елементи • Разчита пълно и точно електротехнически чертежи • Използва техническа документация за работа с мехатронните системи • Прилага начините на комуникация между мехатронните системи • Оперира със системите за управление и техническите средства за автоматизация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да работи отговорно с електронните и мехатронни системи при управление на автомобила • Взема правилни решения за избягване на опасности за себе си и пътниците
Средства за оценяване:	Средство 1:

	<ul style="list-style-type: none"> Решаване на тест или развиване на въпрос от областта на електротехниката, електрониката и мехатронните системи“ <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> Измерване на електрически величини
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> Учебна лаборатория
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> Владее задълбочени теоретични знания за измерване на величини на електрически вериги, видовете електрически машини и апарати, видовете електронни елементи, мехатронни системи и тяхното приложение <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> Изпълнява прецизно зададена практическа задача Компонентите, съгласно заданието са правилно подбрани Изпълнени са всички мерки за безопасност Избрана е подходяща измервателна техника Зададените електрически величини са измерени с необходимата точност Спазва времето за изпълнение на поставената задача

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност „Вътрешни и международни превози на пътници“ – втора степен на професионална квалификация

ЕРУ 11

Наименование на единицата:	Управление на моторни превозни средства по категории
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 11.1:	Спазва безопасността на движението по пътищата
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Описва характеристиките на видовете пътища Познава различните видове пътни превозни средства Посочва специфичните особености на другите участници в движението

	<ul style="list-style-type: none"> ● Разпознава средствата, използвани за регулиране на движението по пътищата ● правилата за движението по пътищата ● Идентифицира факторите, които оказват влияние върху поведението на водачите ● Изрежда задълженията на водачите ● Дефинира правилата за поведение на водача при пътнотранспортно произшествие ● Познава дейностите за оказване на първа помощ на пострадали при пътнотранспортно произшествие ● Изрежда реда за документиране на произшествието
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Управлява безопасно МПС ● Спазва правилата за безопасност на пътя ● Прилага техники за икономично управление на МПС ● Борави с органите за управление ● Извършва маневри като предварително сигнализира за тях ● Прилага правилата по техника на безопасност на теглещо МПС с ремарке, състав от ППС или съчленено ППС ● Отчита факторите, свързани с вида на товара на превозното средство за безопасно движение по пътищата ● Участва активно за оказване на първа помощ при пътнотранспортно произшествие
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Способен е да управлява МПС безопасно и икономично при спазване на изискванията на нормативната уредба ● Проявява отговорност като участник в движението по пътищата
Резултат от учене 11.2:	Разграничава общото устройство на МПС за категории В, ВЕ, С1 и С1Е
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Изрежда характеристиките на горива, смазочни материали и експлоатационни течности ● Дефинира основите характеристики на енергетичния модул (ДВГ, хибрид, електрически) за привеждане на МПС в работен режим ● Познава устройството на ППС ● Посочва видовете маневри ● Описва състоянието на фаровете и пътепоказателите ● Изброява предназначението на основните видове теглещи МПС ● Разпознава седлови влекачи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Задвижва енергетичния модул /ДВГ, хибрид, електрически/ ● Сменя електрически крушки

	<ul style="list-style-type: none"> • Регулира фаровете • Продухва резервоара за състен въздух и изпускане на кондензираната вода и маслени пари • Извършва оглед, за да оцени целостта на пода на каросерията • Отваря и затваря ключалките на страничните капаци • Закрепва охранващия кабел към ремаркетото • Регулира седалката за правилно седящо положение • Нагласява огледалата за виждане назад, коланите и облегалките за глава (ако е приложимо) • Разчита пътна карта • Изготвя маршрут • Използва електронните системи за навигация (при възможност)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • В състояние е да управлява рационално превозното средство като използва възможностите на системите и агрегатите му за ефективна работа
Резултат от учене 11.3:	Избира ремаркета и системи за прикачване
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава основните видове теглещи МПС • Изрежда предназначението на теглещите МПС • Изброява основните видове ремаркета • Описва устройството на ремаркетото • Дефинира предназначението на механични или автоматични теглително-прикачни устройства, окачени теглички, неподвижно закрепени теглички, нестандартни теглички и седлови устройства • Назовава видовете прикачни устройства: въздухопровод, охранващи кабели, осигурители срещу самоотключване
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Насочва автомобила за по-бързо прикачване на ремаркетото • Закрепва съединителните връзки между влекача и ремаркетото • Управлява устройства за дистанционно управление на скачване на теглещото и тегленото ППС • Прикача ремаркетото към автомобила • Следи обхвата на видимостта в зависимост от габаритите на ППС
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е правилно да скачва ремарке към автомобил като извърши прецизно свързването на системите за прикачване
Резултат от учене 11.4:	Обучава се за придобиване на карта за квалификация на водача
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва характеристиките на системите на пътно превозно средство на базата на рационално управление и изискванията за безопасност • Изброява рисковете в пътното движение

	<ul style="list-style-type: none"> ● Изрежда дейностите на товарене при спазване на правилата за безопасност и правилно използване на превозното средство ● Посочва начини за осигуряване на комфорт и безопасност на пътниците ● Познава правната уредба за превоз на пътници ● Познава правната уредба за превоз на товари ● Подчертава ролята на водача за осигуряване на здравна, пътна и екологична безопасност, предоставяне на услуги, логистика ● Изрежда важността на умствените и физически способности на водача на МПС ● Познава икономическата среда на автомобилния превоз и организацията на сектора
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Предвижда рисковете в пътното движение и се съобразява с тях ● Прилага техники за затягане и прикрепване, използване на закрепващи ленти и проверка на устройствата за прикрепване ● Използва оборудване за манипулиране, поставяне и махане на покривало ● Осигурява комфорт на пътниците ● Свързва здравната, пътната и екологичната безопасност при упражняване на професията ● Предотвратява престъпления и трафик на нелегални имигранти ● Предвижда аварийни ситуации ● Реагира адекватно при аварийни ситуации ● Оптимизира разхода на гориво
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Способен е да извършва отговорно безопасен превоз на пътници
Средства за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Решаване на тест и решаване на казус <p>За средство 2</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Изпълнение на практическа/и задача/и
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Учебна площадка ● Учебно МПС отговарящо на изискванията към Наредба № 37 от 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение и Директива 2003/59/ЕО

Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> Обучаемият познава средствата за регулиране на движението и правилата за безопасно движение по пътищата <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> Изпълнява най-малко две практически задачи, в това число една с движение назад Управява безопасно ППС при различни пътни условия
-------------------------------	---

ЕРУ 12

Наименование на единицата:	Превоз на пътници
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 12.1:	Прилага правилата за превоз на пътници на територията на страната и при международен превоз
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Посочва правилата за превоз на пътници за Общността Изрежда превозните документи при превоз на пътници на територията на страната и при международен превоз Дефинира изискванията за физическа и психологическа годност на водачите Изрежда задължителните застраховки за извършване на дейността Посочва граничните формалности за осъществяване на международен транспорт Изброява начините за контрол и административнонаказателна отговорност Дефинира валидността на: личните документи за валидност и компетентност на водача, техническата изправност на автомобила и превозните документи Описва правилата за безопасност при движение по пътищата както в населено, така и извън населено място Назовава специфични групи пътници
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Съхранява надлежно документите на водача Съхранява превозната документация за конкретния вид превоз на пътници Прилага документите, изисквани при превоз на пътници

	<ul style="list-style-type: none"> • Проверява комплектността на принадлежностите на превозното средство • Следи за валидността на личните документи за компетентност и правоспособност, както и за техническата изправност на повереното му МПС • Следи за удобството, комфорта и сигурността на пътниците • Постава обозначителни табели с маршрута на автомобила
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да поддържа надлежно документите за извършване на превоз на пътници и да следи техния срок на действие • Проявява отговорност и уважение при издаване на пътни и багажни документи /билети и разписки/ на пътници
Резултат от учене 12.2:	Прилага транспортни схеми и изисквания за видовете автобусни превози
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда транспортните схеми за обществен превоз на пътници по различните автобусни линии • Описва видовете автобусни превози • Разграничава особеностите на вътрешния и международния превоз на пътници • Познава всички документи за превоз на пътници по утвърдени транспортни схеми
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва превози в съответствие с възложено маршрутно разписание • Спира на определените в маршрутното разписание автогари и автоспирки • Извършва международен превоз на пътници по автобусни линии • Извършва совалков превоз на пътници • Извършва превоз на пътници с МПС, оборудвано с дигитален тахограф и карта за разчитане на регистрираните от тахографа данни
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • В състояние е да извършва превоз на пътници по утвърдени транспортни схеми като осигурява безопасността на пътниците при слизване и качване, както и по време на движение на превозното средство
Резултат от учене 12.3:	Изпълнява задълженията си съгласно договор за превоз на пътници
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва видовете договори за превоз на пътници в страната и чужбина • Описва отговорностите на страните по договора • Изброява отговорностите на водача за извършване на услугата превоз на пътници

	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва отговорностите на водача при превоза на деца, за проверка преди потегляне и след спиране • Описва отговорностите за багажа
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Издава документи за платена превозна цена в случаите, когато пътниците не са предварително снабдени с такива документи • Издава и прикрепва към всеки отделен багаж, предаден за превоз в багажното отделение на автобуса, багажни разписки • Превозва пътника от отправното място до местоназначението, предвидено в договора/билета • Отговаря за щетите, настъпили вследствие на повреда или липса на регистрирания багаж
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да осигури изискуемите условия за превоз на пътници, като съхранява отговорно комплекта транспортна документация
Резултат от учене 12.4:	Следи и спазва изискванията към МПС във връзка с превоза
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава нормите във връзка с максималната маса на различните превозни средства • Изрежда всички категории автобуси • Описва нормите във връзка с максималното натоварване на ос на различните ППС • Изрежда допустима максимална широчина • Изрежда допустима максимална височина • Посочва норми във връзка с максималната дължина на ППС • Познава маршрути за превоз в страната и за международен превоз • Описва класификацията на транспортното средство според класа • Познава правилата за поставяне на обозначителни табели според вида на превоза • Изброява обезопасителното оборудване
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Поставя най-малко две обозначителни табели с маршрута • Следи за комфорта на пътниците в салона (седалки, температура, шум, засенчващи устройства) • Управлява превозното средство при икономичен разход на гориво • Осигурява във всеки момент от управлението на превозното средство условия за максимална сигурност
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва стриктно техническите изисквания към МПС за осигуряване на комфорт на пътниците по време на превоза
Резултат от учене 12.5:	Комуникира с клиенти

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава етичните правила за обслужване на клиенти • Идентифицира нормите на етично поведение при конфликти • Познава стандарти за предлаганите услуги • Разпознава конфликтни ситуации
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Посреща клиенти • Събира необходимата информация за удовлетворяване на потребностите им • Провежда разговор с клиенти с цел предлагане, консултиране и съгласуване на предлаганите услуги • Удовлетворява изискванията на клиентите, като същевременно защитава интересите на фирмата • Предотвратява конфликтни ситуации
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Проявява креативност, общителност и уважение при обслужването на клиенти
Резултат от учене 12.6:	Предприема мерки при ПТП
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава отговорностите за живота и за всяко телесно или психическо увреждане на пътника вследствие на злополука във връзка с превоза • Разпознава опасните ситуации в пътното движение • Изброява мерките, които трябва да се предприемат при ПТП във връзка с превозваните пътници • Изброява мерките спрямо пешеходците, участници в движението по пътищата • Описва изискуемото поведение на водача, при участие в ПТП • Изрежда действия, които предприема, когато не е участник в произшествието • Знае начините за овладяване на превозното средство
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Проявява психическа устойчивост при аварийни ситуации • Участва в спасяването на пострадали при ПТП • Извежда пътниците на безопасно място без да възпрепятства движението • Установява какви са последиците като участник в ПТП • Оказва долекарска помощ до пристигане на линейка • Съдейства на контролните органи и аварийни групи при ПТП
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да взема бързи решения при аварийна ситуация или ПТП като проявява отговорност и съпричастност към участниците в инцидента
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест или писмен изпит <p>Средство 2:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • База за обучение по практика
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основни знания за: <ul style="list-style-type: none"> - Времето за работа и почивка на водачите на превозно средство за обществен транспорт - Основни документи за превоз на пътници - Особенности на габаритите на ППС <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Избира най-подходящия тип поведение при зададено ПТП • Предприема необходимите действия за осигуряване безопасността на движение

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност „Вътрешни и международни превози на товари“ – втора степен на професионална квалификация

ЕРУ13

Наименование на единицата:	Превоз на товари
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 13.1:	Спазва работното време на екипажите на превозните средства при използване на тахографите
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира правилата относно времето за управление на водачите/екипажите на превозните средства • Изрежда правилата относно времето за почивка на водачите • Дефинира правилата за използване на тахографи • Познава правилата за работата на екипажите • Описва особеностите на неизправност в тахографа, възникнала по време на движение

	<ul style="list-style-type: none"> • Описва принципа на действие на устройствата за ограничаване на скоростта
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва графика на работа и правилата за време за управление на ППС и времето за почивка • Използва тахограф • Поставя и сменя тахографски лист • Работи с дигитална карта на водача • Представя справка от устройството при работа с дигитален тахограф • Настройва часовника и превключвателните механизми • Попълва и съхранява тахографските листа • Спазва изискванията на Регламент (ЕО) № 561/2006 на Европейския парламент • Използва ограничителите на скоростта
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва отговорно правилата за работно време на екипажите на превозни средства
Резултат от учене 13.2:	Съхранява документи при превоз на товари на територията на страната и при международен превоз
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда правилата отнасящи се до превоза на товари • Описва изисквания към водачите относно документацията при превоз на товари • Посочва режимите за превоз на товари в чужбина – двустранен превоз, транзитен превоз, превоз за/от трета страна • Изрежда документите за превоз на товари на територията на страната и при международен превоз на товари • Дефинира изискванията за удостоверяването на договор за превоз (товарителница) • Изброява документите за превоз на опасни товари
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Следи срока на валидност на задължителните застраховки • Съхранява лични, на автомобила и съпътстващи за превоз на товари, документи • Извършва гранични и митнически формалности
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да съхранява изрядно и да представя на контролни и митнически органи нужните документи
Резултат от учене 13.3:	Разграничава видовете товари и тяхното въздействие върху безопасността на движение
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва факторите, свързани с вида на товара на превозното средство, които оказват влияние върху безопасността на движението • Дефинира принципите за обезопасяването на товарите

	<ul style="list-style-type: none"> • Описва специфичните особености при превоз на различните видове товари • Познава съоръжения за товарене и разтоварване, устройства за обработка на стоката • Изрежда изискванията за разпределение на товара (натоварване на ос), блокиране и осигуряване на товара • Дефинира задълженията си като водач на МПС за укрепване на товарите при превоза, товаренето, разтоварването и обработката им • Посочва методи за укрепване и за обезопасяване на товара • Изрежда видовете неизправности, свързани с укрепването на товарите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Следи за валидността на издадените му разрешителни • Съобразява факторите, свързани с вида на товара на превозното средство, които оказват влияние върху безопасността на движението • Разчита пътна карта • Планира маршрута • Оперира с електронни системи за навигация • Извършва електронен пренос на данни в автомобилния транспорт • Наблюдава пряко подреждането на товара с оглед опазване на товара и осигуряване безопасността на движението • Прилага методи за укрепване на товара – заключване, застопоряване (локално или цялостно), пряко привързване, горно привързване • Проверява при приемането на товара точността на данните в товарителницата относно броя на пакетите, маркировката и номерата им • Извършва оглед на състоянието на товара и опаковката му • Следи за правилното укрепване на товарите
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Стриктно следи за укрепването на товарите, превозвани с пътни превозни средства (ППС) да се извършва без да пречи на безопасното управление на превозното средство и без да застрашава живота и здравето на участниците в движението, имуществото им, както и околната среда • Способен е да превози безопасно товар без повреда от момента на приемането за превоз до получаването му
Резултат от учене 13.4:	Спазва договорите за превоз на товари
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява основните видове договори за превоз на товари • Посочва задълженията на водача

	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява данните, които трябва да съдържа товарителницата • Описва условия за натоварване, подреждане на товара и разтоварване • Изброява обезщетения при цялостна или частична повреда
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Предава и приема товара • Следи за коректно съставена товарителница • Проверява състоянието на товара • Спазва сроковете за доставка
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да получи, превози и достави товара в съответствие с договорените условия, като проявява отговорност • Способен е да работи самостоятелно или в екип и да изпълнява възложените му задачи в процеса на работа
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест или писмен изпит <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • База за обучение по практика /полигон/ и по пътища в населено и извъннаселено място по маршрут, определен от учител/инструктор по практическо обучение по управление на МПС • Учебен автомобил/състав от ППС, отговарящ на изискванията към Наредба № 37 от 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение и Директива 2003/59/ЕО
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основни знания за: <ul style="list-style-type: none"> - Времето за работа и почивка на водачите на превозно средство за обществен транспорт - Основни документи за превоз на товари - Особенности на габаритите на ППС <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Избира най-подходящия тип поведение при зададено ПТП • Вярно и точно определя необходимите действия за осигуряване безопасността на движение за разпределение на товара /натоварване на ос/, блокиране и осигуряване на товара

ЕРУ 14

Наименование на единицата:	Фактори за безопасност при превоз на товари
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Водач на МПС за обществен превоз
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 14.1:	Следи изискванията към МПС във връзка с превоза
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Изрежда изискванията към МПС във връзка с превоза и обхвата на видимостта в зависимост от габаритите ● Дефинира нормите във връзка с максималната маса на превозните средства ● Описва нормите във връзка с максималното натоварване на ос на различните товарни автомобили ● Изрежда допустимата максимална широчина и височина на МПС ● Описва нормите във връзка с максималната дължина на различните товарни автомобили ● Посочва условията и реда за движение на извънгабаритни ППС /превоз с извънгабаритни ППС/, ред на издаване на разрешителни, сигнализиране, съпровождане ● Описва устройствата за ограничаване на скоростта и принципа им на действие ● Познава обхвата на видимост в зависимост от габаритите на превозното средство - мъртви зони, уязвими участници в движението
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Прилага нормите във връзка с масата и размерите на превозните средства ● Спазва реда за издаване на разрешителни, сигнализиране и съпровождане на извънгабаритни ППС или превоз с извънгабаритни ППС ● Използва ограничителите на скоростта ● Управлява ППС с извънгабаритен товар при благоприятно време за пътуване ● Преценява риска за пътуване при намалена видимост

Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • В състояние е безопасно и отговорно да извършва превози в страната и чужбина, като спазва изискванията за максимални маси и размери на ППС
Резултат от учене 14.2:	Демонстрира поведение при ПТП
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва вида на злополуката • Описва поведението на водача при ПТП • Изрежда мерките, които трябва да се предприемат при ПТП с участието на МПС, превозващо опасен товар • Дефинира мерки за осигуряване на безопасност на движението • Посочва особеностите на различни видове товари • Изрежда последователността на предпазните мерки при свалянето и смяна на колелата
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Предприема предпазни мерки при свалянето и смяната на колела • Осигурява автомобила против потегляне • Използва сигнализиране на участъка при ПТП • Обезопасява участъка и превозното средство при ПТП • Осигурява безопасност на участниците в движението при ПТП • Разчита пътна карта • Проследява определен маршрут на пътна карта • Планира маршрута • Работи с електронни системи за навигация • Извършва електронен пренос на данни в автомобилния транспорт
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Реагира адекватно при ПТП като участва активно в спасяването на хора и предприема действия по обезопасяване на пътния участък
Средства за оценяване:	<p>Средство 1: Решаване на тест или писмен изпит</p> <p>Средство 2: Изпълнение на практическа задача</p>
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • База за обучение по практика /полигон/ и по пътища в населено и извъннаселено място по маршрут, определен от учител/инструктор по практическо обучение по управление на МПС • Учебен автомобил/състав от ППС, отговарящ на изискванията към Наредба № 37 от 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда

	за издаване на разрешение за тяхното обучение и Директива 2003/59/ЕО
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Владее основни знания за: <ul style="list-style-type: none"> - Нормите във връзка с максималното натоварване на ос на различните товарни автомобили - Основни документи за превоз на товари - Особености на габаритите на ППС - Реда за издаване на разрешителни, сигнализиране и съпровождане на извънгабаритни ППС или превоз с извънгабаритни ППС - Обхвата на видимост в зависимост от габаритите на превозното средство - мъртви зони, уязвими участници в движението <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Избира най-подходящия тип поведение при зададено ПТП ● Прецизно определя маршрута на автомобила при минимален разход на гориво и спазване на правилата за движение по пътищата

4. Изисквания към материалната база

4.1. Учебен кабинет за обучение по теория

Основното оборудване включва работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), работно място за обучаващия (работна маса и стол), учебна дъска, шкафове, свободна стена за окачване на табла, екран за прожектиране, аудиовизуална техника и др. Учебният кабинет трябва да отговаря на изискванията на Наредба № 41, от 2008 г. за условията и реда за провеждане на обучение на водачите на автомобили за превоз на пътници и товари и за условията и реда за провеждане на изпитите за придобиване на начална квалификация, издадена от Министерството на транспорта (обн. ДВ, бр. 73 от 2008 г.) директива 2003/59.

Учебните пособия включват демонстрационни табла, схеми, слайдове, макети и модели, реални образци, учебни видеофилми, програмни продукти, каталози, инструкции, справочници, технически паспорти и др., съобразени с преподаваното учебно съдържание.

4.2. База за практическо обучение

Учебна площадка и учебни МПС за категория В, ВЕ, С1 и С1Е

4.2.1. Учебна площадка

Учебната площадка трябва да е с твърдо покритие /от асфалт, бетон или друго

подобно покритие/ и при възможност да е оборудвана със съоръжения, които имитират различни пътни и атмосферни условия, което позволява успешно осъществяване на обучението. Учебната площадка трябва да отговаря на изискванията по Наредба №37 на Министерство на транспорта и съобщенията за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (Обн. ДВ, бр. 82/2002 г., изм. бр. 42/2004 г., изм. бр. 96/2004 г., изм. бр. 44/2006 г., изм. бр. 3/2008 г.)

Автомобилен симулатор (не е задължителен).

4.2.2. Учебни МПС

Обучаващите институции, които провеждат практическо обучение по професията „Водач на МПС за обществен превоз“ трябва да разполагат с автомобили, които да отговарят на изискванията на Наредба № 37 на Министерство на транспорта и съобщенията за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (Обн. ДВ, бр. 82/2002 г., изм. бр. 42/2004 г., изм. бр. 96/2004 г., изм. бр. 44/2006 г., изм. бр. 3/2008 г.).

5. Изисквания към обучаващите

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование, ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Професионална квалификация „учител“ не е необходима.

Преподавателите по теория на професията трябва да притежават минимум образователно-квалификационна степен „бакалавър“ от област на висше образование „Технически науки“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления (обн. в ДВ, бр. 64 от 02.07.2002 г., посл. изм. и доп. бр. 94 от 25.11.2005 г.) по специалности, съответстващи на учебните предмети от специфичната задължителна професионална подготовка, да притежават не по-малко от 3 години професионален опит в областта, в която ще преподават, да притежават професионална квалификация и/или професионална компетентност за обучение по темите от учебното съдържание съгласно изискванията на Наредба № 41 от 2008 г. за условията и реда за провеждане на обучение на водачите на автомобили за превоз на пътници и товари и за условията и реда за провеждане на изпитите за придобиване на начална квалификация, издадена от Министерството на транспорта (обн. ДВ, бр. 73 от 2008 г.).

Преподавателите по практика на професията трябва да притежават минимум образователно-квалификационна степен „бакалавър“ от област на висше образование „Технически науки“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления (обн. в ДВ, бр. 64 от 02.07.2002 г., посл. изм. и доп. бр. 94 от

25.11.2005 г.) по специалности, съответстващи на учебните предмети от специфичната задължителна професионална подготовка, притежават Свидетелство за управление на моторно превозно средство от същата или по-висока степен, и имат не по-малко от 3 години професионален опит като водачи на моторно превозно средство за съответната категория, да притежават професионална квалификация и/или професионална компетентност за обучение по темите от учебното съдържание съгласно изискванията на Наредба № 37 от 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение, издадена от Министерството на транспорта и съобщенията (обн. ДВ, бр. 82 от 2002 г.), и Наредба № 41 от 2008 г. за условията и реда за провеждане на обучение на водачите на автомобили за превоз на пътници и товари и за условията и реда за провеждане на изпитите за придобиване на начална квалификация, издадена от Министерството на транспорта (обн. ДВ, бр. 73 от 2008 г.).

На всеки три години обучаващите преминават курс за актуализиране на професионалните знания, умения и компетентности.